

Сряда, 18 юни 2008 г.

Общи правила за вътрешния пазар на електроенергия ***I

P6_TA(2008)0294

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 18 юни 2008 г. относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (COM(2007)0528 — С6-0316/2007 — 2007/0195(COD))

(2009/С 286 E/43)

(Процедура на съвместно вземане на решение: първо четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията до Европейския парламент и до Съвета (COM(2007)0528),
- като взе предвид член 251, параграф 2, и член 47, параграф 2 и членове 55 и 95 от Договора за ЕО, съгласно които Комисията внесе предложението в Парламента (С6-0316/2007),
- като взе предвид член 51 от своя правилник,
- като взе предвид доклада на Комисията по промишленост, изследвания и енергетика и становищата на Комисията по икономически и парични въпроси и на Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (А6-0191/2008),

1. Одобрява предложението на Комисията във вида, в който е изменено;
2. Призовава Комисията да се отнесе до него отново, в случай че възнамерява да внесе съществени изменения в предложението или да го замени с друг текст;
3. Възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията.

P6_TC1-COD(2007)0195

Позиция на Европейския парламент, приета на първо четене на 18 юни 2008 г. с оглед приемането на Директива 2008/.../ЕО на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност и по-специално член 47, параграф 2 и членове 55 и 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията ||,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ ОВ С 211, 19.8.2008 г., стр. 23.

Сряда, 18 юни 2008 г.

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Вътрешният пазар на електроенергия, който бива постепенно създаван на територията на Общността от 1999 г. насам, цели предоставянето на реален избор за всички потребители в Европейския съюз, били те граждани или предприятия, на нови възможности за развиване на стопанска дейност и по-интензивна трансгранична търговия, с цел да се осигури повишаване на ефективността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие.
- (2) Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и ⁽³⁾ допринесе значително за създаването на вътрешен пазар на електроенергия.
- (3) Въпреки това понастоящем ⁽³⁾ правото да продава електроенергия в която и да е държава-членка при условия на равнопоставеност, без дискриминация и пречки не може да бъде гарантирано на всички дружества във всички държави-членки. По-специално, недискриминационен достъп до мрежата и еднакво ефективно ниво на регулаторен надзор не съществуват все още във всички държави-членки, тъй като настоящата законодателна рамка е недостатъчна.
- (4) **Сигурното снабдяване с електроенергия е от съществено значение за развитието на европейското общество, за прилагането на устойчива политика в областта на изменението на климата и за насърчаването на конкурентоспособността в рамките на вътрешния пазар. За тази цел трансграничните междусистемни връзки следва допълнително да се разработят с оглед да се гарантират доставките от всички енергийни източници на възможно най-ниски цени както за потребителите, така и за промишлеността в Европейския съюз.**
- (5) Един добре функциониращ вътрешен пазар на електроенергия следва да осигурява подходящи стимули за инвестиции от страна на производителите в нови производства на електроенергия и адекватни мерки за насърчаване на по-ефективно използване на енергията от страна на потребителите, като сигурността на енергийните доставки е предварително условие за това.
- (6) **Като се има предвид, че възобновяемите източници на енергия са непрекъснати, е абсолютно необходимо разработването на капацитет за функционална взаимовръзка на общностно равнище, като се обръща особено внимание на страните и на регионите, които са най-изолирани от пазара на електроенергия на Общността, с цел предоставяне на държавите-членки на средствата за постигане на целта от 20 % енергия от възобновяеми източници до 2020 г.**
- (7) **Търговията и преносът на електроенергия през граница следва да се увеличат във вътрешния пазар, за да се осигури най-доброто използване на наличното производство на електроенергия при възможно най-ниски цени. Същевременно това не следва да се използва като оправдание от държавите-членки или от производителите, за да не инвестират в нови и модерни технологии за производство на електроенергия.**
- (8) Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“ ⁽³⁾, подчертава колко е важно да бъде завършен вътрешният пазар на електроенергия и да бъдат създадени условия на равнопоставеност за всички електроенергийни предприятия, установени в Общността. Съобщенията на Комисията от същата дата относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия ⁽³⁾ и относно окончателния Доклад относно нейното разследване по силата на член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на европейските сектори на газ и електроенергия показват, че сегашните правила и мерки не осигуряват необходимата рамка за постигане на целта за добре функциониращ вътрешен пазар.

⁽¹⁾ ОВ С 172, 5.7.2008 г., стр. 55.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 18 юни 2008 г.

⁽³⁾ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37.

Сряда, 18 юни 2008 г.

- (9) **За да се гарантират конкуренцията и доставките на електроенергия на възможно най-ниски цени, като същевременно се избягва господстващо положение на пазара от страна на крупни участници, държавите-членки и националните регулаторни органи следва да улесняват трансграничния достъп за нови доставчици на различни енергийни източници, както и за нови производители на електроенергия.**
- (10) Без ефективно отделяне на мрежите от дейностите по производство и доставка остава вътрешно присъщият риск от дискриминация не само в експлоатацията на мрежата, но и в стимулите на вертикално интегрираните предприятия да инвестират адекватно в мрежите си.
- (11) Действащите правила за юридическо и функционално отделяне не са довели до ефективно отделяне на операторите на преносни системи. На заседанието си в Брюксел на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за ефективното отделяне на дейностите по доставка и производство от експлоатацията на мрежите.
- (12) Единствено отстраняването на вътрешно присъщата склонност на вертикално интегрираните предприятия да дискриминират конкурентите си по отношение на достъпа до мрежите и инвестициите може да осигури ефективно отделяне. Отделянето на собствеността, състоящо се в определянето на собственика на преносната мрежа като неин оператор, и *независимостта на оператора на мрежата* от свързаните с доставката и производството интереси, е най-ефективният и стабилен начин за разрешаване на вътрешно присъщия конфликт на интереси и за гарантиране на сигурност на доставките. Поради тази причина *Европейският парламент* в своята *резолюция от 10 юли 2007 г. относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия* ||разглежда отделянето на собствеността на равнище пренос като най-ефективния инструмент за стимулиране на *недискриминаторни инвестиции в инфраструктура* || , на равнопоставения достъп на нови участници до мрежата и на прозрачността на пазара. За тази цел от държавите-членки следва да се изискват гаранции, че едно и също лице или едни и същи лица нямат право да упражняват контрол, включително чрез правото на миноритарните акционери да блокират решения от стратегическо значение, например относно инвестициите, върху предприятие за доставка, ако едновременно с това имат каквито и да е интереси или упражняват каквито и да е права върху оператор на преносна система или върху преносна система. По същата логика правото на контрол над оператор на преносна система следва да изключва възможността за упражняване на каквито и да е интереси или права по отношение на предприятието за доставка.
- (13) **Всяка бъдеща система за отделяне следва да бъде ефективна в отстраняването на конфликт на интереси между производителите и операторите на преносни системи и не бива да създава обременяващ или тромав регулаторен режим за националните регулаторни органи, който би бил труден или скъп за приложение.**
- (14) Поради факта, че отделянето на собствеността изисква в някои случаи реструктурирането на предприятия, на държавите-членки следва да бъде дадено допълнително време за прилагането на съответните разпоредби. Освен това, с оглед на вертикалните връзки между секторите на електроенергията и природния газ, разпоредбите за отделяне следва да се прилагат и в двата сектора.
- (15) За да се гарантира пълната независимост на експлоатацията на мрежите от свързаните с доставката и производството интереси и за да се предотврати обменът на поверителна информация, едно и също лице не следва да бъде член на управителните съвети едновременно на оператор на преносна система и на предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка. По същата причина едно и също лице не следва да има правото да назначава членове на управителните съвети на оператор на преносна система и едновременно с това да има каквито и да е интереси в предприятието за доставка. ■
- (16) Когато предприятието, което притежава преносна система, е част от вертикално интегрирано предприятие, на държавите-членки следва да бъде *предоставен* избор между отделяне на собствеността и като дерогация, създаване на оператори на системи, които не зависят от свързаните с доставката и производството интереси. Пълната ефективност на решението за създаването на независим оператор на система трябва да бъде гарантирана с помощта на специални допълнителни разпоредби. Затова с цел напълно да бъдат защитени интересите на акционерите във вертикално интегрираните *предприятия* държавите-членки следва да имат възможността да избират как да прилагат отделянето на собствеността — чрез пряко прехвърляне или чрез разделяне на акциите на интегрираното дружество на акции на оператора на мрежа и акции на оставащото дружество за доставка и производство, при условие, че са спазени изискванията за отделяне на собствеността.

Сряда, 18 юни 2008 г.

- (17) Прилагането на ефективно отделяне следва да бъде съобразено с принципа на недискриминация между публичния и частния сектор. За тази цел едно и също лице не следва да има възможността да упражнява каквото и да е влияние, поотделно или заедно с други лица, върху състава, гласуването или вземането на решения от органите едновременно на операторите на преносни системи и на предприятията за доставка. При условие че съответната държава-членка може да покаже, че горепосоченото изискване е спазено, два отделни публичноправни субекта *следва да могат* да контролират дейностите по производството и доставката, от една страна, и дейностите по преноса, от друга страна.
- (18) Пълното отделяне на дейностите по експлоатацията на мрежите и доставката следва да се въведе в цялата Общност, така че да не се допуска нито един оператор на мрежа или свързаните с него дружества да имат дейности по доставка или производство в която и да е държава-членка. Това правило следва да се прилага по еднакъв начин за *предприятия, установени в Европейския съюз, и предприятия на трети държави*. За да се гарантира, че дейностите по експлоатацията на мрежите и по доставката са разделени в цялата Общност, *националните регулаторни органи следва да получат правомощията да отказват издаване на сертификат на операторите на преносни системи, които не спазват разпоредбите за отделяне. За да осигури последователно прилагане на тези разпоредби и спазване на международните задължения на Общността, Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори („Агенцията“), създадена с Регламент (ЕО) № .../2008 на Европейския парламент и на Съвета* ⁽¹⁾, следва да получи правото да преразглежда решенията за издаване на сертификати, взети от *националните регулаторни органи*.
- (19) Сигурността на енергоснабдяването е основен елемент от обществената сигурност и следователно е неразривно свързана с ефективното функциониране на пазара на електроенергия в Европейския съюз **и с претакването на географската изолираност на пазара**. Електроенергията може да достигне до гражданите на Съюза единствено посредством мрежата. Функциониращите пазари на електроенергия и по-специално мрежите и другите активи, свързани с електроснабдяването, са от основно значение за обществената сигурност, за конкурентоспособността на икономиката и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. Общността смята, без да това да засяга международните ѝ задължения, че секторът на преносните електроенергийни системи е от голямо значение за нея и следователно има необходимост от допълнителни защитни мерки по отношение на влиянието на трети държави, за да бъдат избегнати всякакви рискове за обществения ред и сигурността в Общността и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. Такива мерки са необходими по-специално за осигуряването на съответствие с правилата за ефективно отделяне.
- (20) Недискриминационният достъп до разпределителната мрежа определя достъпа надолу по веригата до клиентите на дребно. Обхватът на дискриминацията по отношение на достъпа на трети страни и на инвестициите все пак е от по-малко значение на равнище разпределение, отколкото на равнище пренос, защото на равнище разпределение претоварването и влиянието на свързаните с производството интереси обикновено са по-слаби, отколкото на равнище пренос. Освен това функционалното отделяне на операторите на разпределителни системи съгласно Директива 2003/54/ЕО е задължително едва от 1 юли 2007 г. и въздействието му върху вътрешния пазар тепърва ще бъде оценявано. Действащите правила за юридическо и функционално отделяне могат да доведат до ефективно отделяне, при условие че бъдат по-ясно определени и правилно прилагани, а спазването им — стриктно контролирано. За да бъдат създадени условия на равнопоставеност на пазара на дребно, дейностите на операторите на разпределителни системи следва да бъдат под надзор, за да не им се дава възможност да се възползват от вертикалната си интеграция по отношение на конкурентното си положение на пазара, особено по отношение на дребните вътрешни и външни клиенти.
- (21) **С цел развиване на конкуренцията на вътрешния пазар за електроенергия, потребителите, които не са домакинства, следва да са в състояние да избират своите доставчици, както и да преговарят относно изискванията си към електроенергията с няколко доставчици. Такива потребители следва да бъдат защитени от клаузи за изключителност в договорите, чийто ефект е изключване на конкуренцията и/или допълнителни оферти.**
- (22) Директива 2003/54/ЕО въведе изискване държавите-членки да създадат *регулаторни органи* със специални компетенции. При все това опитът показва, че в много от случаите ефективността на надзора често е ограничена от липсата на независимост на *регулаторните органи* от правителството и на недостатъчните им правомощия и свобода на действие. Поради тази причина на *горесполенатата среща* в Брюксел ||. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за по-нататъшна хармонизация на правомощията и за повишаване на независимостта на националните енергийни *регулаторни органи*.

⁽¹⁾ ОВ L ....

Сряда, 18 юни 2008 г.

- (23) *Хармонизацията на правомощията на националните регулаторни органи следва да включва стимули, които могат да бъдат предлагани, и санкции, които могат да бъдат налагани на електроенергийните предприятия. На Агенцията следва да бъдат предоставени съответните правомощия, за да може да вземе инициативата за гарантиране на равенство в стимулите и санкциите във всички държави-членки и да представя насоки по прилагането на такива мерки.*
- (24) Националните регулаторни органи трябва да могат да вземат решения по всички въпроси, свързани с надзора, за да функционира правилно вътрешният пазар, и да бъдат напълно независими от всякакви други обществени или частни интереси.
- (25) Националните регулаторни органи следва да имат правото да издават решения със задължаваща сила по отношение на електроенергийните предприятия и да налагат ефективни, целесъобразни възпиращи санкции на предприятията, които не изпълняват задълженията си. Те следва да получат и правомощия да вземат решения, независимо от прилагането на разпоредбите за защита на конкуренцията, относно въвеждането на всякакви подходящи мерки за **гарантиране на ползите за потребителите посредством насърчване** на ефективната конкуренция, необходима за правилното функциониране на пазара, както и да осигуряват висок стандарт на обществените услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара и защита на уязвимите потребители и да гарантират пълната ефективност на мерките за защита на потребителите. Посочените разпоредби следва да не накърняват нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за защита на конкуренцията, включително проучването на дружествените сливания с общностно измерение, нито правилата за вътрешния пазар като свободното движение на капитали.
- (26) Вътрешният пазар на електроенергия страда от липсата на ликвидност и прозрачност, което пречи на ефективното разпределение на ресурсите, хеджирането на рисковете и навлизането на нови участници на пазара. Доверието в пазара, ликвидността му и броят на участниците трябва да се увеличат. ▀
- (27) *Енергийните регулаторни органи и регулаторните органи на финансовите пазари следва да си сътрудничат с цел всеки от тях да има поглед върху съответните и/пазари. Те следва да разполагат с правомощията да получават съответната информация от енергийните предприятия, да провеждат разследвания, да уреждат спорове и да налагат ефективни санкции.*
- (28) Преди приемането от страна на Комисията на насоки за по-подробно определяне на изискванията за съхранение на документацията Агенцията ▀ и Комитетът на европейските регулатори на ценни книжа (CESR) следва съвместно да извършат проучване и да дадат препоръки на Комисията относно съдържанието на насоките. Агенцията и CESR следва да си сътрудничат и при по-нататъшното проучване и формулиране на препоръки по въпроса, дали сделките с договори за доставка на електроенергия и с електроенергийни деривати също следва да отговарят на изискванията за прозрачност преди и след сключването на сделките и какво би следвало да съдържат тези изисквания.
- (29) *За да се предотврати възпрепятстване на отварянето на пазара от страна на утвърдени господстващи доставчици, е важно да се позволи развитието на нови бизнес модели, като например възможността за сключване на договори с няколко доставчици едновременно.*
- (30) Изискванията за **всеобщо обслужване** и обществени услуги и общите минимални стандарти, които произтичат от тях, трябва да бъдат още по-строги, за да се гарантира на всички потребители, и **по-специално на уязвимите потребители**, възможността да извлекат ползи от конкуренцията и от **по-справедливите цени**. Изискванията за **обществени услуги следва да се определят на национално равнище, като се отчитат националните обстоятелства**. Въпреки това **държавите-членки следва да защитат общностното законодателство и общите минимални стандарти**. Гражданите на Съюза и малките и средните предприятия следва да могат да се ползват от гаранциите за **обществени услуги, особено по отношение на сигурността на доставките и разумните тарифи**. Достъпът до **обективни и прозрачни данни** за потреблението е ключов аспект на доставката за клиентите, които следва да имат достъп до **данните за тяхното потребление, съответните цени и разходи за услугата**, за да могат да отправят покани към конкурентни предприятия за представяне на предложения на базата на тази информация. Потребителите също следва да имат правото да бъдат надлежно информирани за консумацията си на енергия, а **авансовите плащания следва да са съизмерни и да отразяват действителното потребление на електроенергия**. ▀ Информацията за разходите за енергия, **предоставяна на потребителите поне на тримесечна база и основаваща се на общи критерии**, ▀ ще създаде стимули за спестяване на енергия, тъй като ще даде на потребителите пряка обратна връзка относно ефекта от инвестициите в енергийна ефективност и от промяната на поведението.

Сряда, 18 юни 2008 г.

- (31) Интересите на потребителите следва да бъдат в основата на настоящата директива. Необходимо е съществуващите права на потребителите да бъдат укрепени и гарантирани и следва да включват по-голяма прозрачност и представителство. Защитата на потребителите трябва да гарантира, че всички потребители са облагодетелствани от конкурентния пазар. Националните регулаторни органи следва да налагат спазването на правата на потребителите посредством създаване на стимули и налагане на санкции на дружествата, които не спазват правилата за защита на потребителите и конкуренцията.
- (32) Потребителите следва да разполагат с достъп до ясна и разбираема информация относно своите права по отношение на енергийния сектор. В съответствие със своето съобщение от 5 юли 2007 г., озаглавено „Към Европейска харта за правата на потребителите на енергия“, Комисията следва да предложи, след провеждане на консултации със съответните заинтересовани страни, включително националните регулаторни органи, потребителските организации и социалните партньори, достъпна и лесна за ползване харта, изброяваща правата на потребителите на енергия, които вече са включени в съществуващото законодателство на Общността, включително настоящата директива. Доставчиците на енергия следва да гарантират, че всички потребители получават копие от тази харта, както и че тя е на разположение на обществеността.
- (33) Енергийната бедност е нарастващ проблем в Европейския съюз. Поради това държавите-членки следва да разработят национални планове за действие за справяне с този проблем и за гарантиране на необходимите за уязвимите ползватели енергийни доставки. За тази цел е необходим интегриран подход и мерките следва да включват социални политики, политики по отношение на тарифите и подобрения на енергийната ефективност на жилищата. Настоящата директива следва поне да разреши национални политики в полза на уязвимите ползватели по отношение на моделите на ценообразуване.
- (34) По-голяма защита на потребителите се гарантира от ефективни и достъпни за всички средства за обжалване. Държавите-членки следва да въведат бързи и ефективни процедури за арбитраж.
- (35) Пазарните цени следва да предоставят подходящите стимули за развитие на мерките и за инвестиции в нови производства на електроенергия.
- (36) Насърчаването на лоялна конкуренция и на лесен достъп за различните доставчици, както и разрешаването на мощности за нови производства на електроенергия следва да бъде от първостепенно значение за държавите-членки, за да се позволи на потребителите да се възползват в пълна степен от възможностите на един либерализиран вътрешен пазар на електроенергия. Същевременно държавите-членки следва да носят отговорност за разработването на национални планове за действие и социални политики.
- (37) Регионалните енергийни пазари могат да бъдат първа стъпка към създаването на вътрешен пазар на електроенергия. Поради това държавите-членки следва да насърчават на общностно и при възможност, и на регионално равнище интеграцията на националните си пазари и сътрудничеството между операторите на мрежи на общностно и национално равнище. Инициативите за регионална интеграция са основен междинен етап при осъществяването на интеграцията на общностните пазари на енергия, която остава крайна цел. Регионалното равнище спомага за ускоряването на процеса на интеграция, като позволява на заинтересованите участници, по-специално държавите-членки, националните регулаторни органи и операторите на преносни системи да си сътрудничат по конкретни въпроси.
- (38) Развитието на истинска всеобщностна енергийна система следва да бъде една от основните цели на настоящата директива, поради което регулаторните въпроси относно трансграничните междусистемни връзки и регионалните пазари следва да бъдат в обхвата на отговорностите на Агенцията.
- (39) Комисията, след провеждане на консултации със заинтересованите страни (в частност операторите на преносни системи и Агенцията), следва да оцени възможностите за създаване на единен европейски оператор на преносна система и да анализира разходите и ползите по отношение на интеграцията на пазара, както и ефективната и сигурна експлоатация на преносната мрежа.

Сряда, 18 юни 2008 г.

- (40) *Гарантирането на общи правила за един правилно функциониращ европейски вътрешен пазар и достъпно за всички широко снабдяване с електроенергия следва да бъдат едни от основните цели на настоящата директива. За тази цел ненарушени пазарни цени биха предоставили най-добрия стимул за трансгранични междусистемни връзки и за инвестиции в нови производства на електроенергия, като същевременно водят до сближаване на цените в дългосрочен план.*
- (41) *Засиленото регионално сътрудничество следва да бъде първата стъпка в развитието на една напълно интегрирана европейска електроенергийна мрежа, като бъдат изцяло обхванати електроенергийните острови, които продължават да съществуват в Европейския съюз.*
- (42) Регулаторните органи следва да осигуряват информация за пазара, за да позволят на Комисията да наблюдава и да следи европейския пазар на електроенергия и краткосрочното, средносрочното и дългосрочното му развитие, включително такива аспекти, като производствен капацитет, различни източници на производство на електроенергия, инфраструктурни съоръжения за пренос и разпределение, **качество на услугите и доставките**, трансгранична търговия, **управление на претоварването**, инвестиции, цени на едро и потребителски цени, ликвидност на пазара, подобрения на екологичните показатели и ефективността.
- (43) Тъй като целта на *настоящата директива*, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на електроенергия, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и може следователно поради мащаба и ефекта на действието да бъде по-добре постигната на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на *субсидиарност*, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на *пропорционалност*, уреден в същия член, обхватът на настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на *тази цел*.
- (44) Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия ⁽¹⁾ предоставя на Комисията възможността да приема насоки за постигането на необходимата степен на хармонизация. Тези насоки, представляващи мерки за прилагане със задължителна сила, са полезен инструмент, който при необходимост може да бъде бързо приспособен.

I

- (45) Директива 2003/54/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Изменения на Директива 2003/54/ЕО

Директива 2003/54/ЕО се изменя, както следва:

- (1) **Член 1 се заменя със следното:**

„Настоящата директива установява общите правила за дейностите по производство, пренос, разпределение и доставка на електроенергия, както и правила относно защитата на потребителите с оглед подобряването и интегрирането на конкурентоспособни енергийни пазари, свързани посредством обща мрежа, в Европейския съюз. Тя формулира правилата, свързани с организацията и с функционирането на електроенергийния сектор, свободния достъп до пазара, критериите и процедурите, приложими към организирането на търгове и към предоставянето на разрешения и управлението на мрежите. Тя урежда също така задълженията за предоставяне на всеобщо обслужване и правата на потребителите на електроенергия и изяснява изискванията по отношение на конкуренцията.“

⁽¹⁾ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.

Сряда, 18 юни 2008 г.

(2) Член 2 се изменя, както следва:

а) *точка 12 се заменя със следното:*

„12. „привилегировани потребители“ означава потребители, които са свободни да купуват електроенергия от доставчика, който са избрали по смисъла на член 21 от настоящата директива, както и да сключват договори едновременно с няколко доставчици;“

б) *точка 21 се заменя със следното:*

„21. „вертикално интегрирано предприятие“ означава електроенергийно предприятие или група електроенергийни предприятия, в които едно и също лице или едни и същи лица имат правомощията пряко или непряко да упражняват контрол по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламентът за концентрациите на ЕО) (*) и когато съответното предприятие или група предприятия изпълняват най-малко една от функциите пренос или разпределение и най-малко една от функциите производство или доставка на електроенергия, ||

(*) ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.“

в) *добавят се следните точки ||:*

„32. „договор за доставка на електроенергия“ означава договор за доставка на електроенергия, но не включва електроенергиен дериват;

33. „електроенергиен дериват“ означава финансов инструмент, посочен в раздели В5, В6 и В7 от || приложение I към Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти (*), когато този инструмент е свързан с електроенергията;

34. „контрол“ означава всякакви права, договори или всякакви други средства, които самостоятелно или в комбинация и предвид свързаните фактически и правни обстоятелства предоставят възможността за упражняване на решаващо влияние върху дадено предприятие, по-специално чрез:

а) **собственост или право на ползване на всички или част от активите на дадено предприятие;**

б) **права или договори, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието;**

35. „промишлена площадка“ означава частна географска територия с електроенергийна трежа, чието основно предназначение е да снабдява промишлените потребители на тази територия;

36. „лоялна и ненарушена конкуренция в отворен пазар“ означава общи възможности и равен достъп за всички доставчици в рамките на Европейския съюз, за което държавите-членки, националните регулаторни органи и Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори („Агенцията“), създадена с Регламент (ЕО) № .../2008 на Европейския парламент и на Съвета (**), следва да носят отговорност;

37. „електроенергийно предприятие“ означава физическо или юридическо лице, което осъществява най-малко една от следните функции: производство, пренос, разпределение, доставка или закупуване на електроенергия; то също така носи отговорност за свързаните с тези функции търговски и технически задачи и/или задачи по поддръжката; то не включва крайните потребители;

Сряда, 18 юни 2008 г.

38. „енергийна бедност“ означава положение, в което членовете на дадено домакинство не могат да си позволят да отопляват дома си до приемлив стандарт, основан на препоръчаните от Световната здравна организация нива;
39. „виртуална електроцентрала“ означава програмата за отпускане на електроенергия, при която дадено предприятие, произвеждащо електроенергия, се задължава или да продаде, или да предостави определен обем електроенергия, или да осигури достъп до част от своите производствени мощности на заинтересовани доставчици за определен период от време.

(*) ОВ L 145, 30.4.2004 г., стр. 1.

(**) ОВ L ...“

(3) Член 3 се изменя, както следва:

а) параграф 2 се заменя със следното:

„2. С оглед на съответните разпоредби на Договора, по-специално член 86 от него, държавите-членки може да налагат на предприятията, работещи в електроенергийния сектор, в общия икономически интерес, задължения, свързани с обществени услуги, които може да се отнасят до сигурността, включително сигурност на снабдяването, редовността, качеството и цената на доставките и опазването на околната среда, включително енергийна ефективност, енергия от възобновяеми източници и опазване на климата. Тези задължения са ясно определени, прозрачни, недискриминационни, проверими и гарантират равни условия на достъп за електрическите предприятия от ЕС до националните потребители. По отношение на сигурността на снабдяването, енергийната ефективност/управление на потреблението и за изпълнение на екологичните цели, както и на целите по отношение на енергията от възобновяеми източници, както са посочени в настоящия параграф, държавите-членки може да въведат изпълнението на дългосрочно планиране, отчитайки възможността трети страни да искат достъп до трезата.“

б) параграф 3, първа алинея се заменя със следния текст:

„3. Държавите-членки гарантират, че всички битови потребители и малки предприятия, както те са определени в Препоръка 2003/361/ЕО от 6 май 2003 г. на Комисията относно определенията за микро-, малки и средни предприятия (*) (предприятията с по-малко от 50 наети служители и годишен оборот и/или балансов отчет, който не надвишава 10 милиона евро), се ползват от правото на всеобщо обслужване, което представлява правото на получаване на електроенергия с определено качество в рамките на тяхната територия при основани на разходите и лесно и ясно съпоставими, прозрачни и недискриминационни цени. Тези потребители имат достъп до възможност за избор, честни условия, представителство и средства за обжалване. Качеството на услугите е основен елемент от отговорностите на електроенергийните предприятия. За осигуряване на предоставянето на всеобщо обслужване държавите-членки може да назначат доставчик от последна инстанция. Държавите-членки налагат на разпределителните дружества задължение да присъединяват клиенти към своята треза при условия и тарифи, определени в съответствие с процедурата, предвидена в член 22в. Нищо в настоящата директива не възпрепятства държавите-членки да заздравят пазарната позиция на битови, малки и средни потребители чрез насърчаване на възможностите за доброволно обединяване на представителството за тази категория потребители.“

(*) ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36.“

в) след параграф 3 се добавят следните параграфи:

„За. Държавите членки гарантират правото на всички потребители да бъдат снабдявани от един доставчик — при условие че той даде съгласието си — независимо от това в коя държава-членка той е регистриран. В тази връзка държавите-членки предприемат всички необходими мерки, така че предприятията, които са регистрирани на тяхна територия, да могат да снабдяват клиентите си, без да е необходимо да отговарят на други допълнителни условия.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

36. Държавите-членки гарантират, че:

- a) когато даден клиент пожелае да смени доставчика си, то промяната се извършва от съответния оператор/съответните оператори в рамките на две седмици, и
- б) клиентите имат право да получават всички съответни данни за потреблението.

Държавите-членки гарантират, че правата съгласно букви а) и б) се предоставят на всички клиенти без дискриминация по отношение на разходи, усилия или време.“

г) параграф 5 се заменя със следното:

„5. Държавите-членки вземат подходящи мерки за защита на крайните потребители, и по-специално осигуряват адекватни гаранции за защита на уязвими потребители, включително забрана на преустановяването на снабдяването с енергия на пенсионери и лица с увреждания през зимата. В тази връзка държавите-членки признават енергийната бедност, предвидена в член 2, параграф 38, и предоставят определения за уязвими потребители. Държавите-членки гарантират прилагането на правата и задълженията, свързани с уязвими потребители, и по-специално вземат мерки за защита на крайни потребители в отдалечени райони. Те осигуряват високи нива на защита на потребителя, особено по отношение на прозрачността относно договорните условия, общата информация и механизмите за решаване на спорове. Държавите-членки осигуряват, че привилегираният потребител има наистина възможност лесно да прелине към нов доставчик. По отношение на битовите потребители поне тези мерки включват мерките, изложени в приложение А.“

д) след параграф 5 се добавят следните параграфи:

„5а. В националните енергийни планове за действие държавите-членки предвиждат подходящи мерки за справяне с енергийната бедност с цел гарантиране на реалното намаляване на броя на лицата, които страдат от енергийна бедност, и докладват относно тези мерки пред Комисията. Всяка държава-членка е отговорна за предоставяне, в съответствие с принципа на субсидиарност, на дефиниция за енергийна бедност на национално равнище след консултации с националните регулаторни органи и заинтересованите страни във връзка с член 2, точка 38г. Подобни мерки могат да включват помощи в социалноосигурителните системи, подкрепа за подобряване на енергийната ефективност и производство на енергия на възможна най-ниски цени. Тези мерки не възпрепятстват отварянето на пазара, както е установено в член 21. Комисията предоставя показатели за осъществяване на контрол за въздействието на тези мерки върху енергийната бедност, както и върху функционирането на пазара.“

е) параграф 6 се изменя, както следва:

i) алинея първа, буква а) се заменя със следното:

„а) Участието на всеки енергиен източник в общия горивен състав на доставчика през предходната година по хармонизиран и изчерпателен начин в рамките на държавите-членки, така че да даде възможност за лесно сравнение;“

ii) в първа алинея се добавя следната буква:

„ба) информацията относно техните права и средствата за обжалване, които са на тяхно разположение в случай на спор.“

iii) трета алинея се заменя със следното

„Националните регулаторни органи вземат необходимите мерки, за да се гарантира, че информацията, предоставена от доставчици на техните потребители съгласно този член, е достоверна. Правилата, които се отнасят до предоставянето на информация, се хармонизират в рамките на държавите-членки и съответните пазари.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

ж) параграф 7 се заменя със следното:

„7. Държавите-членки въвеждат подходящи мерки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване с оглед намаляване разходите за енергия на домакинствата с ниски доходи и гарантиране на еднакви условия за живеещите в отдалечени райони, както и на целите на опазване на околната среда. Подобни мерки включват мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението и средства за борба с промените в климата и сигурност на снабдяването и може също така да включват по-конкретно осигуряването на адекватни икономически стимули, като използват, където е подходящо, всички съществуващи средства на национално и общностно ниво за поддържане и изграждане на необходимата преждова инфраструктура, включително междусистемен преносен капацитет.“

з) след параграф 7 се добавят следните параграфи:

„7а. С цел насърчаване на енергийната ефективност националните регулаторни органи дават мандат на електроенергийните предприятия за въвеждане на ценообразуващи формули, при които цената расте при по-високо равнище на потребление, и гарантират активното участие на потребителите и на операторите на разпределителни системи, като подкрепят въвеждането на мерки за оптимизиране на използването на енергия, особено в часове с върхово натоварване. Подобни ценообразуващи формули, заедно с въвеждането на интелигентни измервателни уреди и прежди, насърчава поведение, насочено към енергийна ефективност, както и възможно най-ниските разходи за битовите потребители, в частност за домакинствата, страдащи от енергийна бедност.

7б. Държавите-членки гарантират създаването на единни точки за осъществяване на връзка с цел предоставяне на потребителите на цялата необходима информация относно техните права, действащото законодателство и средствата за обжалване на тяхно разположение в случай на спорове.“

и) добавят се следните параграфи:

„9а. Комисията създава, след провеждане на консултации със съответните заинтересовани страни, включително националните регулаторни органи, потребителските организации и социалните партньори, харта, изброяваща правата на потребителите на енергия, определени в законодателството на Общността, включително в настоящата директива. Държавите-членки гарантират, че доставчиците на енергия предприемат необходимите действия, за да предадат на всички свои потребители копие от тази харта, както и че тя се намира на разположение на обществеността. Националните регулаторни органи гарантират, че доставчиците на енергия изпълняват тези задължения и спазват правата на потребителите, посочени в хартата.

9б. С цел подпомагане на потребителите за намаляване на техните енергийни разходи държавите-членки може да изискат приходите от електроенергия, получени от битовите потребители, да бъдат използвани за финансиране на програми за енергийна ефективност и изчерпвания на потреблението, насочени към битовите потребители.“

(4) Член 4 се заменя със следното:

„Държавите-членки осигуряват мониторинг на въпросите, свързани със сигурността на снабдяването. Когато държавите-членки смятат за подходящо, те могат да делегират тази задача на националните регулаторни органи, посочени в член 22а. Този мониторинг по-специално обхваща баланса снабдяване/потребление на националния пазар, в това число подробна прогноза на бъдещото потребление и наличните доставки, предвиданата допълнителна мощност, която се планира или изгражда, и качеството и нивото на поддържане на прежите, достъпа до разпределено производство и до производство на ликврованище, както и мерки за покриване на върхово натоварване и справяне с дефицита на един или повече доставчици. Компетентните органи публикуват до 31 юли всяка година доклад, излагащ в общи черти констатациите, произтичащи от мониторинга на тези въпроси, както и мерки, взети или предвидени за решаването им, и трябва веднага да представят този доклад на Комисията.“

(5) В член 5 се добавя следният параграф пред съществуващия параграф:

„Националните регулаторни органи осигуряват определянето на критерии за техническа експлоатация и разработването и оповестяването на технически правила, утвърждаващи подходящо равнище на надеждност и сигурност, както и оперативни изисквания по отношение на експлоатацията на производствените съоръжения, разпределителните прежди, оборудването на директно свързани потребители, веригите за междусистемни

Сряда, 18 юни 2008 г.

врѣзки и директните линии. Тези технически правила осигуряват оперативната съвместимост на системите и са обективни и недискриминационни. В случаите, когато Агенцията счита, че се налага хармонизиране на тези правила, тя отправя подходящи препорѣки към съответните национални регулаторни органи.“

- (6) Добавя се следният член ||:

„Член 5а

Насърчаване на регионалното сътрудничество

1. **Националните регулаторни органи** сътрудничат помежду си с цел **хармонизиране структурата на пазара и интегриране** на националните си пазари най-малко на едно или повече регионални равнища като първа стѣпка към **напълно либерализиран вътрешен пазар на електроенергия**. По-специално те насърчават сътрудничеството между операторите на мрежи на регионално равнище и **улесняват тяхната интеграция на това равнище с цел създаването на конкурентоспособен европейски пазар, улесняването на хармонизацията на законодателните, регулаторните и техническите им рамки и най-вече интегрирането на електроенергийните острови, които продължават да съществуват в Европейския съюз. Поради тази причина държавите-членки насърчават трансграничното и регионалното сътрудничество между националните регулаторни органи.** ||

2. Агенцията си сътрудничи с националните регулаторни органи и операторите на преносни системи в съответствие с глава IV, за да се гарантира сближаването на регулаторните рамки между регионите с цел създаване на конкурентоспособен европейски пазар. Когато Агенцията прецени, че са необходими обвързващи правила относно такова сътрудничество, тя отправя съответните препорѣки. На регионалните пазари Агенцията има качеството на компетентен орган в областите, определени в член 22г.“

- (7) В член 6, параграф 2 се изменя, както следва:

а) **уводната част се заменя със следното:**

„2. Държавите-членки формулират критериите за предоставяне на разрешения за изграждане на производствена мощност на тяхна територия. Тези критерии се отнасят до:“

б) **добавят се следните букви:**

„иа) **принос на държавите-членки за постигане на целта от 20 % възобновяеми източници до 2020 г.;**

иб) **необходимостта от електроенергийни генератори, за да се вземе предвид схемата за търговия с емисии на ЕС.**“

- (8) Член 6, параграф 3 се заменя със следното:

„3. Държавите-членки гарантират, че малките децентрализирани и/или разпределени производства се ползват от опростени процедури за разрешение. Опростените процедури следва да се прилагат към всички съорѣжения, произвеждащи по-малко от 50 MW, и към всички вложени производства.“

- (9) Член 7, параграф 5 се заменя със следното:

„5. Държавите-членки определят орган или държавна организация или частна организация, независими от дейности, свързани с производство, пренос, разпределение и плащане на електроенергия, който/която може да бъде национален регулаторен орган, посочен в член 22а, параграф 1, за да отговаря за организацията, наблюдението и контрола на трѣжната процедура, посочена в параграфи 1—4. Този орган или организация трябва да вземе всички необходими мерки, за да осигури поверителността на информацията, съдържаща се в офертите.“

- (10) Член 8 се заменя, както следва:

„Член 8

Отделяне на преносните системи и операторите на преносни системи

1. Държавите-членки гарантират, че считано от [дата на транспонирането плюс една година] ||:

а) всяко предприятие, притежаващо преносна система, действа като оператор на преносна система;

Сряда, 18 юни 2008 г.

- б) същото лице или същите лица *нямат* право **поотделно или заедно**:
- i) да упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка, и едновременно с това да упражняват пряко или непряко контрол или да имат каквито и да е интереси или права върху оператор на преносна система ▯ ,
- или
- ii) да упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на преносна система ▯ и едновременно с това да упражняват пряко или непряко контрол или да имат каквито и да е интереси или права върху предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка;
- в) едно и също лице или едни и същи лица *нямат* право да назначават членове на надзорния съвет, управителния съвет или законно представляващи предприятието органи на оператор на преносна система ▯ и едновременно с това да упражняват пряко или непряко контрол или да имат каквито и да е интереси или права върху предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка;
- г) едно и също лице *няма* право да бъде член на надзорния съвет, управителния съвет или на законно представляващи предприятието органи едновременно на предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка, и на оператор на преносна система или на преносна система;
- д) **същото лице или същите лица нямат право да експлоатират преносната система чрез договор за управление или да упражняват влияние по друг начин, несвързан с притежаването на собственост, или да упражняват пряко или непряко контрол или да имат каквито и да е интереси или права върху предприятие, изпълняващо която и да е от дейностите по производство или доставка.**

2. Интересите и правата, споменати в параграф 1, точка б), включват по-специално:

- а) притежаването на част от капитала или стопанските активи; ▯
- б) правото на гласуване, ▯
- в) правото на назначаване на членове на надзорния съвет, управителния съвет или на органите, законно представляващи предприятието, или
- г) правото на получаване на дивиденди или други дялове от печалбите.

3. За целите на параграф 1, буква б) понятието „предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка“ съответства изцяло на понятието „предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка“ по смисъла на Директива 2003/55/ЕО ▯ , а термините „оператор на преносна система“ и „преносна система“ съответстват изцяло на термините „оператор на преносна система“ и „преносна система“ по смисъла на Директива 2003/55/ЕО.

▯ **4. Държавите-членки наблюдават процеса на отделяне на собствеността на вертикално интегрираните предприятия и представят пред Комисията доклад за постигнатия напредък.**

5. Държавите-членки могат да разрешават дерогации от параграф 1, букви б) и в) до [дата на транспониране плюс две години], при условие че операторите на преносни системи не са част от вертикално интегрирани предприятия.

6. Задължението, определено в параграф 1, буква а), се смята за изпълнено, когато няколко предприятия, притежаващи преносни системи, са създали съвместно предприятие, което действа като оператор на преносна система в няколко държави-членки по отношение на съответните преносни системи. ▯

Сряда, 18 юни 2008 г.

7. *Когато посоченото в параграф 1, букви от б) до д) лице е държава-членка или публичен орган, се счита, че два отделни публични органа, упражняващи контрол или върху оператор на преносна система, или върху преносна система, от една страна, и върху предприятие, извършващо която и да е от дейностите по производство или доставка, от друга, не са едно и също лице.*

8. Държавите-членки гарантират, че споменатата в член 12 чувствителна търговска информация, притежавана от оператор на преносна система, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, и персоналът на този оператор не се прехвърлят към предприятия, изпълняващи най-малко една от функциите производство или доставка.“

(11) Добавят се следните членове ||:

„Член 8а

Контрол над собствениците на преносни системи и операторите на преносни системи

1. Без да се накърняват международните задължения на Общността, преносните системи или операторите на преносни системи не могат да бъдат контролирани от лице или лица от трети държави.
2. Споразумение с една или повече трети държави, по което Общността е страна, може да позволи дерогация от параграф 1.

Член 8б

Определяне и сертифициране на операторите на преносни системи

1. Предприятията, които притежават преносна система и които са сертифицирани от националния регулаторен орган по отношение на съответствието им с изискванията на член 8, параграф 1 и член 8а в съответствие с *процедурата* за сертифициране, *установена с настоящия член*, се одобряват и определят за оператори на преносни системи от държавите-членки. Изборът на оператори на преносни системи се съобщава на Комисията и се публикува в Официален вестник на Европейския съюз.
  2. Без да се накърняват международните задължения на Общността, в случаите, когато собственик на преносна система или оператор на преносна система, обект на контрол от лице или лица от трети държави в съответствие с член 8а, е поискал да бъде сертифициран, собственикът или операторът на преносна система получава отказ, освен ако покаже, че няма възможност на съответното лице да бъде оказано пряко или непряко влияние в нарушение на член 8, параграф 1 от който и да е оператор, действащ в сектора на производството или доставките на газ или електроенергия, или от трета държава.
  3. Операторите на преносни системи нотифицират *националния регулаторен орган* за всякакви планирани сделки, които може да изискват преоценка на съответствието им с разпоредбите на член 8, параграф 1 или член 8а.
  4. *Националните регулаторни органи* следят за постоянното съответствие на операторите на преносни системи с разпоредбите на член 8, параграф 1 и член 8а. Те откриват процедура по сертифициране, за да гарантират това съответствие.
- а) на основата на нотификация от оператора на преносна система съгласно параграф 3;
  - б) по собствена инициатива в случаите, когато имат сведения, че планирана промяна на правомощията или влиянието върху собствениците на преносни системи или операторите на преносни системи може да доведе до нарушение на член 8, параграф 1 или член 8а, или когато имат основания да смятат, че такова нарушение вече може да е извършено; или
  - в) на основата на мотивирано искане от Комисията.

Сряда, 18 юни 2008 г.

5. *Националните регулаторни органи* вземат решение относно сертифицирането на даден оператор на преносна система в срок четири месеца от датата на нотификацията от оператора на преносна система или от датата на искането на Комисията. След изтичането на този срок сертификатът се смята за издаден. Изричното или мълчаливото решение на *националния регулаторен орган* може да стане ефективно единствено след закриването на процедурата, определена в параграфи 6—9, и само при условие, че Комисията не е повдигнала възражения.

6. Изричното или мълчаливото решение относно сертифицирането се нотифицира незабавно на Комисията от *националния регулаторен орган* заедно с цялата свързана с решението информация.

7. Комисията проучва нотификацията веднага след получаването ѝ. Когато Комисията смята, че решението на *националния регулаторен орган* предизвиква сериозни съмнения по отношение на съответствието му с разпоредбите на член 8, параграф 1, член 8а или член 8б, параграф 2, в срок два месеца от получаването на нотификацията Комисията взема решение да открие производство. В този случай тя кани *националния регулаторен орган* и съответния оператор на преносна система да представят становищата си. Когато Комисията има необходимост от допълнителна информация, двумесечният срок може да бъде удължен с два допълнителни месеца считано от получаването на цялата информация.

8. Когато Комисията е взела решение да открие производство, в срок || четири месеца от приемането на такова решение тя издава крайно решение:

а) да не повдига възражения срещу решението на *националния регулаторен орган*;

или

б) изискващо от съответния *национален регулаторен орган* да измени или да оттегли решението си, ако Комисията смята, че разпоредбите на член 8, параграф 1, член 8а или член 8б, параграф 2 не са спазени.

9. Когато Комисията не е взела решение за откриване на производство или окончателно решение в сроковете, определени съответно в параграфи 7 и 8, се смята, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на *националния регулаторен орган*.

10. *Националният регулаторен орган* изпълнява решението на Комисията, като изменя или отменя решението относно сертифицирането в срок четири седмици и информира съответно Комисията.

11. *Националните регулаторни органи* и Комисията могат да изискват от операторите на преносни системи и от предприятията, извършващи най-малко една от функциите производство или доставка, всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията им по настоящия член.

12. *Националните регулаторни органи* и Комисията са длъжни да запазят поверителността на чувствителната търговска информация.“

■

(12) Член 9 || се изменя, както следва:

а) буква а) се заменя със следното:

„а) осигуряване на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумните заявки за пренос на електроенергия, експлоатация, поддръжка и развитие при икономически приемливи условия на сигурни, надеждни и ефективни преносни системи при спазване на екологичните изисквания || с оглед да бъде осигурено **интегрирането на** технологиите за производство на енергия от възобновяеми източници **и от присъединени към прежата производители** и на нисковъглеродните технологии **в прежовата система и стимулиране на енергийната ефективност и научноизследователската и иновационната дейност.**“

Сряда, 18 юни 2008 г.

- б) буква в) се заменя със следното:
- „в) управлението на енергийните потоци през прежата, като се отчитат облените с други свързани прежи и общи стандарти, координирани на европейско равнище. За тази цел операторът на преносната прежа трябва да отговаря за осигуряването на сигурна, надеждна и ефективна електроенергийна прежа и в тази връзка за осигуряване на наличието на всички необходими спомагателни услуги, включително такива, предоставяни в отговор на търсенето, основани на общи стандарти, допълкова, доколкото наличието на тези услуги е независимо от друга преносна прежа, с която неговата прежа е взаимно свързана;“
- в) буква г) се заменя със следното:
- „г) предоставянето на оператора на друга прежа, с която неговата прежа е свързана, на достатъчно информация за осигуряване на надеждна и ефикасна работа и оперативна съвместимост на взаимосвързаната прежа, като тази информация се използва съвместно;“
- г) буква е) се заменя със следното:
- „е) предоставянето на ползвателите на прежата на информация, която ил е необходима за ефикасен достъп до прежата, въз основа на общи стандарти.“
- д) добавя се следната буква:
- „ea) събирането на такси за претоварване и плащания съгласно компенсаторния механизъм между операторите на преносни прежи съгласно член 3 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, предоставянето и управлението на достъп за трети страни и даването на обосновани обяснения, когато такъв достъп ил е отказан, трябва да бъдат наблюдавани от страна на националните регулаторни органи; при изпълнение на задълженията си съгласно настоящия член операторите на преносни системи на първо място насърчават пазарната интеграция и оптимизират печалбите за социално-икономическо благополучие.“
- (13) Член 10 се заличава.

I

(14) Член 11 се изменя, както следва:

а) параграф 2 се заменя със следното:

„2. Диспечерирането на производствени съоръжения и използването на междусистемните връзки се определят въз основа на критерии, които се одобряват от националните регулаторни органи и които трябва да бъдат обективни, публикувани и прилагани по един недискриминационен начин, който осигурява правилното функциониране на вътрешния електроенергиен пазар. Те трябва да отчитат изискването за икономическо предимство на електроенергията от разполагаеми/съществуващи производствени съоръжения или облените по междусистемни връзки и техническите ограничения на прежата.“

б) параграф 3 се заменя със следното:

„3. Националният регулаторен орган изисква от оператора на системата при диспечерирането на производствените съоръжения да даде приоритет на производствени съоръжения, използващи възобновяеми енергийни източници или отпадъци или произвеждащи комбинирано топло- и електроенергия, освен когато техническите изравнителни изисквания или сигурността и надеждността на енергийната система биха били застрашени.“

в) параграф 5 се заменя със следното:

„5. Държавите-членки чрез националните регулаторни органи изискват от операторите на преносни прежи да спазват минимални стандарти по отношение на експлоатирането, поддържането и развитието на преносната прежа, включително междусистемния капацитет. Националните регулаторни органи следва да се ползват с широки правомощия за целите на гарантиране защитата на потребителите в Европейския съюз.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

2) **добавят се следните параграфи:**

„7а. Операторите на преносни системи улесняват участието на големи крайни потребители и на групи от крайни потребители в пазарите за резервна енергия и балансиращите пазари. Ако предлаганите цени за производство и търсене са еднакви, се отдава предпочитание на търсенето.

7б. Националните регулаторни органи гарантират, че правилата за балансиране и тарифите се хармонизират по подходящ начин във всички държави-членки в срок до ... (*). По-специално, те гарантират, че големите крайни потребители, групите от крайни потребители и свързаните с разпределителната мрежа производители са в състояние да оказват действителен принос към балансирането и други свързани с него спомагателни услуги.

(*). Две години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия]

(15) Член 12 се заменя, както следва:

„Член 12

Поверителност за операторите на преносни системи и собствениците на преносни системи

1. Без да се засяга член 18 или други законови задължения за разкриване на информация, всеки оператор на преносна система и собственик на преносна система запазва поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността му, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информацията относно собствената си дейност, която може да доведе до търговски предимства, и по-специално не разкрива никаква чувствителна търговска информация на останалите части от дружеството, освен ако това е необходимо за сключването на търговска сделка. За да се осигури изцяло спазването на правилата за отделяне на информацията, трябва да се гарантира също така, че собственикът на преносната система и останалата част от дружеството не използват съвместни служби, освен с чисто административни или информационни функции (например не е допустимо да имат общ правен отдел).

2. Операторите на преносни системи нямат право в контекста на продажбите или покупките на електроенергия от свързани предприятия да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

3. **Търговска информация от съществено значение за конкуренцията на пазара, и в частност информация, позволяваща да се определи точката на доставка, информация относно инсталиран капацитет и информация относно ангажиран капацитет, е достъпна за всички доставчици на електроенергия. В случай на необходимост националният регулаторен орган изисква от свързаните оператори да предоставят такава информация на съответните лица.“**

(16) В член 14 се изменя, както следва:

а) **параграф 1 се заменя със следното:**

„1. Операторът на разпределителна мрежа е отговорен за гарантиране на дългосрочната способност на системата да отговори на разумно търсене за разпределението на електроенергията, експлоатацията, поддръжката и развитието при икономически условия на сигурна, надеждна и ефективна електроразпределителна мрежа на своята територия с необходимото внимание към околната среда и насърчаване на енергийна ефективност.“

б) **параграф 3 се заменя със следното:**

„3. Операторът на разпределителна мрежа осигурява на ползвателите на мрежата информацията, която ил е необходима за ефективен достъп до мрежата и за нейното използване.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

в) след параграф 3 се добавят следните параграфи:

„3а. Операторите на разпределителни прежи представят на съответния национален регулаторен орган в срок от ... (*) предложение, в което се описват информационните и съобщителни системи, които трябва да бъдат изградени, с оглед предоставянето на информация съгласно параграф 3. Това предложение улеснява наред с другото използването на двупосочни електронни електромери, които трябва да са представени на всички потребители в срок (**), активното участие на крайни потребители и децентрализирани производители в управлението на прежата и облена на информация между операторите на разпределителни и преносни прежи в реално време, така че да се оптимизира усвояването на всички налични производствени, прежови и свързани с търсенето ресурси.

3б. В срок ... (***) националните регулаторни органи одобряват или отхвърлят предложенията, посочени в параграф 3а. Националните регулаторни органи осигуряват пълната оперативна съвместимост на информационните и съобщителните системи, които предстои да бъдат изградени. За тази цел те могат да предоставят насоки и да изискват изменения в предложенията, посочени в параграф 3а.

3в. Преди да уведоми оператора на разпределителната прежа за своето решение във връзка с предложението съгласно параграф 3а, националният регулаторен орган уведомява Агенцията или ако тя все още не е действаща, Комисията. Агенцията или Комисията гарантира, че изградените информационни и съобщителни системи подполагат развитието на вътрешния пазар на електроенергия и не създават нови бариери в техническо отношение.

(*) Една година след влизането в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия].

(**) Десет години след влизането в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия].

(***) Две години след влизането в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия].“

г) след параграф 4 се добавя следният параграф:

„4а. Държавите-членки насърчават модернизацията на прежите за разпределение, които се изграждат по такъв начин, че да насърчават децентрализираното производство и да гарантират енергийна ефективност.“

(17) Член 15 се изменя, както следва:

а) В член 2, буква в) след първото изречение се добавя следното изречение:

„За да изпълнява тези задачи, операторът на разпределителна система разполага с необходимите ресурси, включително човешки, технически, финансови и физически.“

б) В параграф 2 буква г) се изменя, както следва:

i) последното изречение се изменя, както следва:

„Служителят или органът, отговарящ за спазването на програмата за съответствие с изискванията, наричан по-долу „отговорник по съответствието“, представя на националния регулаторен орган по член 22а, параграф 1 годишен доклад, в който са посочени взетите мерки и който се публикува.“

ii) Добавя се следното изречение:

„Отговорникът по съответствието има пълна независимост и достъп до цялата необходима за изпълнението на задачите му информация на оператора на разпределителна система и всички свързани дружества.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

в) добавят се следните параграфи ||:

„3. Когато операторът на разпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, **националните регулаторни органи** гарантират, че дейността му се следи, така че да не може да се възползва от вертикалната си интеграция за ограничаване на конкуренцията. Поспециално вертикално интегрираният оператор на разпределителна система няма право в комуникациите си и при използването на търговската си марка да създава възможност за объркване относно отделната идентичност на клона за доставка на вертикално интегрираното предприятие.“

I

(18) Член 17 се заменя, както следва:

„Настоящата директива не може да възпрепятства дейността на комбиниран оператор на преносна и разпределителна система, при условие че същият отговаря за всяка от дейностите си на приложимите разпоредби на член 8, член 10б и член 15, параграф 1.“

(19) В член 19, параграф 3 се заменя със следното:

„3. **Електроенергийните предприятия във вътрешното си счетоводство водят отделни счетоводни отчети за всяка от дейностите по пренос и разпределение, както те биха ги водили, ако въпросните дейности се извършваха от отделни предприятия, с цел недопускане на дискриминация, крътосано субсидиране и изкривяване на условията на конкуренция. Те трябва да водят и отчети, които може да бъдат консолидирани, за всяка електроенергийна дейност, която не е свързана с пренос или разпределение. До 1 юли 2007 г. те водят отделни счетоводни отчети за дейностите по пласмента на електроенергия за привилегировани потребители и пласмента за непривилегировани потребители. Приходът от собствеността на преносната/разпределителната мрежа се посочва в отчетите. Където е подходящо, те водят консолидирани счетоводни отчети за други неелектроенергийни дейности. Вътрешното счетоводство трябва да включва балансов отчет и отчет за приходите и разходите за всяка дейност.“**

(20) В член 20 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Операторът на преносна или разпределителна мрежа може да откаже достъп, когато липсва необходимият наличен физически капацитет. Подобен отказ трябва да бъде обосноваван, като се изхожда от обективни, целесъобразни в техническо и икономическо отношение критерии. Националният регулаторен орган гарантира, че тези критерии се прилагат последователно и че ползвателите на мрежата, на които е бил отказан достъп, имат право на обжалване. Националният регулаторен орган гарантира, когато е подходящо и когато се дава отказ за достъп, предоставянето от оператора на преносна или разпределителна мрежа на съответната информация за мерките, които ще са необходими за укрепване на мрежата. На страната, искаща такава информация, може да бъде начислена разумна такса, отразяваща разходите за предоставяне на подобна информация.“

(21) В член 21 се добавят следните параграфи:

„2а. Привилегированите потребители имат право да се договарят едновременно с няколко доставчици.

2б. Агенцията осъществява наблюдение в реално време на всички организирани пазари на електроенергия на едро, създадени в рамките на Европейския съюз, Европейското икономическо пространство и съседните страни, чиято цел е да открива случаи на злоупотреба с пазарна мощ или дефекти на пазарната система, както и да насърчава ефикасното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия.“

Сряда, 18 юни 2008 г.

(22) След член 22 се добавя следната глава:

„ГЛАВА VIIa

НАЦИОНАЛНИ РЕГУЛАТОРНИ ОРГАНИ

Член 22a

Определяне и независимост на националните регулаторни органи

1. Всяка държава-членка определя един единствен национален регулаторен орган.
2. Държавите-членки гарантират независимостта на националните регулаторни органи и безпристрастното и прозрачно упражняване на правомощията им. За тази цел държавите-членки гарантират, че при изпълнението на регулаторните си задачи съгласно настоящата директива **и друго относно законодателство** националният регулаторен орган:
  - a) е юридически отделен и функционално независим от всякакви други публичноправни или частноправни субекти; и
  - б) || персоналът и ръководителите му действат независимо от пазарните интереси, и
  - в) нито търсят, нито получават **директни** указания от правителствата или от други публичноправни или частноправни лица, **когато изпълняват регулаторните си задачи.**
3. За да опазят независимостта на националния регулаторен орган, държавите-членки по-специално гарантират, че:
  - a) националният регулаторен орган има качество на юридическо лице, **финансова** автономност и подходящи човешки и финансови ресурси за изпълнението на задълженията си;
  - б) **членовете на управителния съвет на националния регулаторен орган** са назначени за определен мандат, който е не по-малък от пет години, **но не по-дълъг от седем години**, и не може да бъде подновяван. **През първия мандат този срок е две години и половина за половината от членовете. Членовете** могат да бъдат освобождавани от служба по време на мандата си, само ако вече не отговарят на условията по настоящия член или при виновно извършено тежко нарушение **според националното законодателство; и**
  - в) **бюджетните потребности на националния регулаторен орган се финансират от приходите от дейностите на енергийния пазар.**

Член 22б

Цели на политиката на националния регулаторен орган

При изпълнението на регулаторните си задачи, определени в настоящата директива, националният регулаторен орган взема всички разумни мерки за постигането на следните цели:

- a) насърчаване, в тясно взаимодействие с *Комисията*, Агенцията и националните регулаторни органи на другите държави-членки ||, на развитието на конкурентен, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на електроенергия в рамките на Общността, **ефективно** отваряне на пазара за всички потребители и доставчици в Общността, **както и гарантиране, че енергоснабдителните прежи работят по ефективен, надежден начин, като се вземат предвид дългосрочни цели;**
- б) развитие на конкурентни и добре функциониращи || пазари в рамките на Общността за постигане на целта, посочена в буква а);

Сряда, 18 юни 2008 г.

- в) отмяна на **всички ограничения** пред търговията с електроенергия между държавите-членки, включително развитие на трансгранични преносни мрежи с подходящ капацитет, които да отговарят на търсенето, да стимулират интеграцията на националните пазари, **както** и да **спомогнат за** свободен пренос на електроенергия в Общността;
- г) **развиване, при най-ниски разходи, ||на ориентирани към потребителите**, сигурни, надеждни и ефективни **енергийни** системи, повишаване на || адекватността на системите, **като същевременно се гарантира енергийната ефективност и интеграцията на големите и малки оператори, ползващи енергия от възобновяеми източници на енергия, и се гарантира разпределено производство** както в енергийните системи за пренос, така и в тези за разпределение;
- д) **улесняване на достъпа до прежата на нови производствени мощности, по-специално премахване на препятствията, които биха могли да попречат на достъпа на нови участници на пазара и енергията от възобновяеми източници;**
- е) осигуряване на подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за операторите на мрежи да увеличават ефективността на мрежите и да насърчават интеграцията на пазарите;
- ж) гарантиране, **че клиентите се ползват от ефективното** функциониране на националния пазар, и **осигуряване на защита на потребителя и** насърчаване на ефективната конкуренция в сътрудничество с органите за защита на конкуренцията;
- з) **спомогане за постигане на високи стандарти на свързаните с електроснабдяването универсални и обществени услуги, спомогане за защита на уязвимите потребители и принос за осигуряването на ефективни мерки за защита на потребителите, установени в приложение А;**
- и) **хармонизиране на процесите, необходими за обмен на данни.**

Член 22в

Задължения и правомощия на националния регулаторен орган

1. Националният регулаторен орган има следните задължения, **които следва да изпълнява, когато това е целесъобразно, в тесни консултации с другите съответни общностни или национални органи, оператори на преносни мрежи и други заинтересовани участници на пазара, без да се засягат техните конкретни правомощия:**

- а) **установяване или одобряване, независимо и в съответствие с прозрачни критерии, на регламентирани прежови тарифи и прежови тарифни компоненти;**
- б) да осигурява изпълнението от страна на операторите на преносни и разпределителни системи и, при необходимост, на собствениците на системи, както и на всички електроенергийни предприятия на задълженията им съгласно настоящата директива и съответното законодателство на Общността, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер;
- в) да си сътрудничи по въпроси от трансграничен характер с националния регулаторен орган или органи на други държави-членки **и с Агенцията, включително да гарантира, че има достатъчен капацитет за взаимовръзка между преносните инфраструктури, за да отговори на цялостна пазарна оценка и сигурността на критериите за доставка без дискриминация между предприятията за доставка в различните държави-членки;**
- г) да изпълнява и да прилага **всички съответни правнообвързващи решения** на Комисията и Агенцията ||;
- д) да представя ежегодни доклади за дейността и изпълнението на задълженията си до Комисията, компетентните органи на държавите-членки и Агенцията ||. Тези доклади включват предприетите мерки и получените резултати по отношение на всяко задължение, посочено в настоящия член;

Сряда, 18 юни 2008 г.

- е) **да следи за спазването на изискванията за отделяне в съответствие с разпоредбите на настоящата директива и друго относно общностно законодателство** и да гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по пренос, разпределение и доставка, **както и да гарантира, че тарифите за разпределение и пренос са предварително определени за съответните периоди, по време на които се прилагат;**
- ж) да преглежда инвестиционните планове на операторите на преносни системи и да изготвя оценка в годишния си доклад на инвестиционните планове на операторите на преносни системи по отношение на съвместимостта им с десетгодишния европейски **инвестиционен план** за мрежата, споменат в член 2в, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1228/2003; **десетгодишният инвестиционен план създава предпоставки за насърчаване на инвестициите и гарантира, че качеството и броят на работната ръка са достатъчни за изпълняването на служебните задължения; неуспехът при изпълнението на десетгодишния инвестиционен план от съответния оператор води до налагане на пропорционални санкции на оператора от страна на националния регулаторен орган в съответствие с препоръките, дадени от Агенцията;**
- з) **да одобрява годишните инвестиционни планове на операторите на преносни системи;**
- и) да следи за **съответствие с изискванията за сигурност и надеждност** на мрежата, **да определя или одобрява нормите и изискванията за качеството на услугите и снабдяването** и да преразглежда **изпълнението по отношение на качеството на услугите и снабдяването** и правилата за сигурност и надеждност на мрежата;
- й) да следи равнището на прозрачност, като гарантира, че електроенергийните предприятия изпълняват задълженията си в това отношение;
- к) **да насърчава развитието на европейски договори за прекъсваеми доставки;**
- л) да наблюдава степента на **ефективно** отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, включително на борсите за електроенергия, да следи цените на електроенергията за домакинствата, процента на смяна на доставчика, **условията за съразмерни авансови плащания, отразяващи действителното потребление**, процента на **свързване** и прекратяване на снабдяването, **таксите за поддръжка** и жалбите на домакинствата в стандартизирана форма, както и да следи за всякакво изкривяване или ограничение на конкуренцията в сътрудничество с органите за защита на конкуренцията, включително да предоставя нужната информация и да съобщава за съответните случаи на горепосочените органи;
- м) **да наблюдава случаите на ограничаващи договорни практики, включително разпоредби за изключителност, които могат да възпрепятстват потребители, които не са домакинства, да сключат договори едновременно с повече от един доставчик или да ограничат избора и/или да постъпят по този начин; в такива случаи да уведомява органите за защита на конкуренцията относно такива практики;**
- н) **при пълно зачитане на разпоредбите на Договора да насърчава дългосрочни споразумения между потребителите и доставчиците на енергия, които допринасят за подобряване на производството и разпределението на енергия, като същевременно дават възможност на потребителите да споделят съпътстващите ползи, при условие че тези споразумения могат да допринесат за оптимално ниво на инвестициите в енергийния сектор;**
- о) **да признава договорна свобода по отношение на дългосрочните договори и възможността за сключване на договори на базата на активи, при условие че те са съвместими с общностното законодателство;**
- п) да следи времето, за което преносните и разпределителните предприятия извършват присъединявания и ремонти, **и да налага санкции в съответствие с насоките на Агенцията, ако бъдат продължени без наложителна причина;**
- р) **без това да засяга компетенциите на други национални регулаторни органи, да следи за високи стандарти на свързаните с електроенергията универсални и обществени услуги и да осигурява защита на уязвимите клиенти и да гарантира ефективността на определенияте в приложение А мерки за защита на потребителите;**

Сряда, 18 юни 2008 г.

- с) *да гарантира, че мерките за защита на потребителите, установени в приложение А, са ефективни и се прилагат на практика;*
- т) *да публикува поне веднъж годишно препоръки относно съответствието на тарифите за доставка с разпоредбите на член 3, като обръща подобаващо внимание на тези препоръки относно въздействието на регулираните цени, а илменно цени на едро и цени за крайния потребител, върху функционирането на пазара;*
- у) *да докладва на националните органи за защита на конкуренцията и на Комисията тези държави-членки, в които регулираните тарифи са по-ниски от пазарната цена;*
- ф) *да установи стандартизирани правила относно взаимодействието между крайните потребители и доставчиците, дистрибуторите и операторите на изчервателната система, които покриват поне достъп до данните за потреблението на клиентите, включително относно цените и съответните разходи, да прилага лесноразбираем стандартизиран формат за тези данни, съразмерни авансови плащания, които отразяват действителното потребление, и бърз достъп за всички потребители до тези данни съгласно буква з) от приложение А;*
- х) *да следи за прилагането на правила за функциите и отговорностите на операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, доставчиците и клиентите и другите участници на пазара съгласно Регламент (ЕО) № 1228/2003;*
- ц) *да следи инвестициите в производствени мощности с оглед на сигурността на доставките;*
- ч) *да има право да наложи вето върху решения за назначаване или освобождаване от длъжност на лица, отговорни за общото управление на оператор на преносна мрежа;*
- ш) *да определя или да одобрява тарифи за достъп до мрежата и да публикува методологията, използвана за разработване на тези тарифи;*
- щ) *да установява и да одобрява стандарти за качество на обслужването, да наблюдава тяхното прилагане и да налага санкции при неспазването им;*
- аа) *да наблюдава прилагането на предпазните мерки по смисъла на член 24;*
- аб) *да хармонизира процесите на обмен на данни за най-важните пазарни процеси на регионално равнище;*
- ав) *да налага горна граница на цените на неконкурентоспособните пазари за определен, ограничен период от време с цел да защити потребителите от пазарни злоупотреби, като тези горни граници се определят на достатъчно високо равнище, така че да не обезсърчават навлизане на нови пазарни участници или разрастване на съществуващи конкуренти;*
- аг) *да одитира политиките за поддръжка на операторите на преносни системи;*
- ад) *да разработва в сътрудничество със съответните планиращи органи насоки относно една ограничена във времето процедура за издаване на лицензи, за да насърчи новите участници да навлизат на пазара за производство и търговия на електроенергия;*
- ае) *да гарантира, че колебанията в цените на едро са прозрачни.*

2. Ако дадена държава-членка предвижда това, задълженията за наблюдение, посочени в параграф 1, могат да бъдат изпълнявани от орган, различен от националния регулаторен орган. В този случай информацията, произтичаща от подобно наблюдение, се предоставя на националния регулаторен орган във възможно най-кратък срок.

В съответствие с принципите за по-добро регулиране националният регулаторен орган при необходимост се допитва до операторите на преносни мрежи и си сътрудничи отблизо с другите съответни национални органи при изпълнение на задълженията, посочени в параграф 1, като се запазва тяхната независимост и без да се засягат техните специфични правомощия.

Сряда, 18 юни 2008 г.

3. В допълнение към посочените в параграф 1 задължения националният регулаторен орган извършва следните действия след избора на независим оператор на система съгласно член 10:

- а) следи за изпълнението от страна на собственика на преносна система и независимия оператор на задълженията им по настоящия член и налага санкции за неизпълнението им съгласно *параграф 5, буква г*;
- б) следи отношенията и комуникациите между независимия оператор на система и собственика на преносната система, за да гарантира изпълнението на задълженията от страна на независимия оператор на система, като по-специално одобрява договорите и действия като орган за разрешаване на споровете между независимия оператор на система и собственика на преносната система, разглеждайки всяка жалба от която и да е от двете страни съгласно *параграф 10*;
- в) без да засяга процедурата по член 10, параграф 2, буква в), одобрява по отношение на първия десетгодишен план за развитие на мрежата планираните инвестиции и многогодишния план за развитие на мрежата, представян ежегодно от независимия оператор на система;
- г) гарантира, че прилаганите от независимите системни оператори тарифи за достъп до мрежите включват възнаграждение за собственика или собствениците на мрежи, което да осигурява адекватна доходност от активите на мрежата и от новите инвестиции в нея;
- д) притежава правомощията да извършва проверки в обектите на собственика на преносна система и на независимия оператор на система; и
- е) следи за използването на таксите за претоварване, събирани от независимия оператор на система съгласно член 6, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 1228/2003 ||.

4. При наблюдението на националните пазари на електричество в съответствие с параграф 1, буква л), включително наблюдението на цените на едро и на дребно, националните регулаторни органи приемат хармонизирани методологии, съгласувани със и одобрени от Агенцията.

5. Държавите-членки гарантират, че на националните регулаторни органи са дадени правомощията, които са необходими за ефективното и своевременно изпълнение на задълженията им по параграфи 1 и 2. За тази цел националният регулаторен орган има || право да:

- а) || издава решения със задължителна сила спрямо електроенергийните предприятия;
- б) || извършва в сътрудничество с националните органи за защита на конкуренцията проучвания относно функционирането на електроенергийните пазари и || да взема решения „за предприемане на всякакви подходящи, необходими и пропорционални мерки за стимулиране на ефективната конкуренция и за гарантиране на правилното функциониране на пазара“ || ;
- в) || **получава** всякаква информация от електроенергийните предприятия, необходима за изпълнението на задачите му, **включително мотиви за отказа да се предостави достъп на трети страни, както и всякаква информация относно необходимите мерки за засилване на мрежата, и когато това е необходимо, да си сътрудничи с регулаторните органи на финансовите пазари**;
- г) || налага ефективни, целесъобразни и възпиращи санкции спрямо електроенергийните предприятия, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или решенията на регулаторния орган или Агенцията;
- д) || провежда || разследвания *със съответни права* за уреждане на спорове съгласно *параграфи 10 и 11*;
- е) || одобрява защитни мерки съгласно член 24.

Сряда, 18 юни 2008 г.

6. *Националните регулаторни органи отговарят за установяване или одобряване преди влизането им в сила на реда и условията за:*
- a) *свързване и достъп до национални мрежи, включително тарифи за пренос и разпределение и техните методологии или алтернативно, методологиите и тяхното наблюдение за определяне или одобряване на тарифи за пренос и разпределение. Тези тарифи отчитат реално направените разходи, доколкото тези разходи съответстват на разходите на ефикасен оператор и са прозрачни. Те дават възможност да се направят необходимите инвестиции в мрежите по начин, който позволява тези инвестиции да обезпечат трайността на мрежите. Тези тарифи не дискриминират новите участници на пазара;*
  - b) *осигуряване на изравнителни услуги, които отразяват разходите и не зависят от приходите, доколкото е възможно, като същевременно осигуряват подходящи стимули за ползвателите на трезата да балансират захранването и потреблението; те са справедливи и не водят до дискриминация и се основават на обективни критерии; и*
  - в) *достъп до трансграничните инфраструктури, включително процедурите за разпределяне на капацитет и управление на претоварването.*

Националните регулаторни органи имат правомощията да изискват от операторите на преносни системи да променят реда и условията в горепосочените области.

7. При определянето или одобряването на *условията или методологиите на тарифите и изравнителните услуги* националните регулаторни органи осигуряват подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за операторите на мрежи да повишават ефективността, да насърчават пазарната интеграция, *да гарантират сигурност на доставките* и да подкрепят съответните научноизследователски дейности.

8. *Националните регулаторни органи осъществяват наблюдение на управлението на претоварването в ралките на националните електрически трези и теждусистемните електропроводи.*

Операторите на преносна треза предоставят за одобрение на националните регулаторни органи процедурите си за управление на претоварването, включително разпределянето на преносния капацитет. Преди да ги одобрят, националните регулаторни органи може да отправят искане за внасяне на изменения в тези процедури.

9. *Националните регулаторни органи следва да имат правомощията да изискват от операторите на преносни и разпределителни системи при необходимост да променят реда и условията, споменати в настоящия член, за да се гарантира, че те са съразмерни и приложени по недискриминационен начин. В случай на забавяне при установяването на тарифите за пренос и разпределение националните регулаторни органи разполагат с правомощия да определят временни тарифи за пренос и разпределение и да вземат решения относно подходящи компенсаторни мерки, в случай че окончателните тарифи се отклоняват от тези временни тарифи.*

10. Всяка страна, която има оплакване срещу оператор на преносна или разпределителна система *във връзка със задълженията на този оператор съгласно настоящата директива*, може да отнесе жалбата си към националния регулаторен орган, който, действайки като орган за решаване на спорове, издава решение в срок два месеца от получаването на жалбата. Този срок може да бъде удължен с два месеца, ако националните регулаторни органи се нуждаят от допълнителна информация. Този срок може да бъде удължен със съгласието на тъжителя. *Решението на националния регулаторен орган има задължителна сила ако и докато не бъде отменено при обжалване.*

11. Всяка страна, която е заинтересована и има право да подаде жалба срещу решение за *методологиите*, взето съгласно настоящия член, или в случаите, когато националният регулаторен орган има задължението да дава експертно становище относно предложените *тарифи или методологии*, може най-късно в срок два месеца или в по-кратък срок, предвиден от държавите-членки, от публикуването на решението или предложението за решение да представи жалба за преразглеждане. Посочената жалба няма суспензивно действие.

Сряда, 18 юни 2008 г.

12. Държавите-членки са длъжни да създадат подходящи и ефективни механизми за регулиране, контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребителите, и всякакво хищническо поведение. Тези механизми следва да вземат предвид разпоредбите на Договора и по-специално член 82 от него.

13. Националният регулаторен орган създава независима служба за приетане на жалби и схема за алтернативни обезщетения, като например независим омбудсман по въпросите на енергетиката или орган на потребителите. Тази служба или схема отговаря за ефективното обработване на жалбите и съблюдава критериите, свързани с най-добрите практики. Националният регулаторен орган определят стандарти и насоки относно това как производителите и операторите на прежи ще третират жалбите.

14. Държавите-членки гарантират, че ще бъдат взети съответни мерки, включително административни действия или съдебно преследване съгласно националните им закони, срещу физически или юридически лица, които са отговорни за неспазването на правилата за поверителност, наложени от настоящата директива.

15. Жалбите ||, посочени в параграфи 10 и 11, не накърняват упражняването на правото на обжалване в съответствие с общностното и националните законодателства.

16. Решенията на националните регулаторни органи се **обосновават надлежно и се публикуват, за да се даде възможност за правен контрол.**

17. Държавите-членки гарантират, че на национално равнище съществуват подходящи механизми, съгласно които всяка страна, засегната от решение на националния регулаторен орган, има право на обжалване пред **национален съдебен орган или друг национален независим орган**, който е независим както от заинтересованите страни, така **и от което и да е правителство.**

I

Член 22г

Регулаторен режим по трансгранични въпроси

1. Националните регулаторни органи осъществяват тясно сътрудничество помежду си, консултират се взаимно и предоставят един на друг и на Агенцията всякаква информация, необходима за изпълнението на задачите им съгласно настоящата директива. По отношение на обменяната информация получаващият орган гарантира същата степен на поверителност, каквато се изисква от предоставящия орган.

2. **За да гарантират, че там, където съществуват регионални пазари на електроенергия, тяхната интеграция се отразява от подходящи регулаторни структури, съответните национални регулаторни органи гарантират, че в тясно сътрудничество със и под ръководството на Агенцията най-малко следните регулаторни задачи се изпълняват по отношение на регионалните и/п пазари:**

- a) **сътрудничество** най-малко на регионално равнище, за да насърчават създаването на оперативни споразумения с цел осигуряване на оптимално управление на мрежата, развиване на съвместни борси за електроенергия и разпределяне на трансграничния капацитет и за да позволят **подходящ** капацитет на междусистемните връзки, **включително посредством нови междусистемни връзки**, в съответния регион **и между регионите**, за да бъде дадена възможност за развитие на ефективна конкуренция **и за подобряване на сигурността на доставките;**
- b) **хармонизиране поне на съответното регионално равнище на всички технически и пазарни кодове за съответните оператори на преносни системи и за други участници на пазара;**
- v) **хармонизиране на правилата, ръководещи управлението на претоварването и справедливото преразпределение на приходите и/или разходите за управление на претоварването между всички участници на пазара; и**
- г) **правила, които гарантират, че собствениците и/или управителите на борса(и) за електроенергия, които експлоатират съответния общ регионален пазар, са напълно независими от собствениците и/или управителите на производствени активи;**

Сряда, 18 юни 2008 г.

3. Националните регулаторни органи имат право да сключват споразумения помежду си с цел подпомагане на регулаторното сътрудничество, а дейностите, предвидени в параграф 2а, се извършват по целесъобразност при тясно сътрудничество с другите съответни национални органи и без да се засягат техните специфични компетенции.

4. Агенцията взема решения относно регулаторния режим за междусистемната инфраструктура, свързваща най-малко две държави-членки:

- а) на основата на съвместно искане от компетентните национални регулаторни органи; или
- б) когато компетентните национални регулаторни органи не са постигнали споразумение относно подходящия регулаторен режим в рамките на шест месеца от датата, на която документацията е била предадена на последния от посочените регулаторни органи.

■

Член 22д

Съответствие с насоките

1. Комисията и всеки национален регулаторен орган || могат да поискат становището на Агенцията относно съответствието на дадено решение, взето от регулаторен орган, с насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1228/2003.

2. Агенцията предоставя становището си на Комисията или националния регулаторен орган, който го е поискал, || и на националния регулаторен орган, който е взел съответното решение, в срок четири месеца от датата на искането.

3. Когато националният регулаторен орган, който е взел спорното решение, не се съобрази със становището на Агенцията в срок четири месеца от датата на получаването му, Агенцията информира съответно Комисията.

4. Всеки национален регулаторен орган може да информира Комисията, когато смята, че решението, взето от даден национален регулаторен орган, не съответства на насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1228/2003, в срок два месеца от датата на същото решение.

5. Когато Комисията || прецени, че решението на даден национален регулаторен орган предизвиква сериозни съмнения относно съответствието му с насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1228/2003, в срок два месеца след като е била информизирана от Агенцията за несъобразяването със становището ѝ съгласно параграф 3 или за неспазване на насоките съгласно параграф 4 или по собствена инициатива в срок от три месеца от датата на решението Комисията може да реши да открие производство. В този случай Комисията кани националния регулаторен орган и страните по производството пред националния регулаторен орган да представят становищата си.

6. Когато Комисията е взела решение да открие производство в срок, не по-дълъг от четири месеца от приемането на такова решение, тя издава крайно решение:

- а) да не повдига възражения срещу решението на националния регулаторен орган; или
- б) изискващо от съответния национален регулаторен орган да измени или да оттегли решението си, ако смята, че насоките не са спазени.

7. Когато Комисията не е взела решение за откриване на производство или окончателно решение в сроковете, определени съответно в параграфи 5 и 6, се смята, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на националния регулаторен орган.

Сряда, 18 юни 2008 г.

8. *Националният регулаторен орган изпълнява решението на Комисията за изменение или отмяна на решението в срок два месеца и информира съответно Комисията.*

■

Член 22е

Съхранение на документацията

1. Държавите-членки изискват от предприятията за доставка да съхраняват на разположение на националния регулаторен орган, на националния орган за защита на конкуренцията и на Комисията за срок от най-малко пет години данните, свързани с всички сключени сделки с договори за доставка на електроенергия и с електроенергийни деривати с клиенти на едро и с оператори на преносни системи.

2. Данните съдържат подробности за елементите на съответната сделка като срок, условия за доставка и плащане, количеството, датите и часовете на изпълнението, цените и начините за идентифициране на съответния купувач на едро, както и определени подробности относно всички открити позиции по договори за доставка на електроенергия и по електроенергийни деривати.

3. *Националният регулаторен орган докладва относно резултатите от своите разследвания или своето искане към участниците на пазара, като същевременно гарантира, че не издава чувствителна търговска информация за конкретни играчи на пазара или конкретни сделки.*

■

4. *Настоящият член не създава допълнителни задължения към посочените в параграф 1 органи за субектите, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО.*

5. В случай, че споменатите в параграф 1 органи имат нужда от данни, които се съхраняват от лица, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО, отговорните органи съгласно посочената директива предоставят исканите данни на споменатите в параграф 1 органи.“

(23) Член 23 се заличава.

(24) Член 26 се изменя, както следва:

а) *параграф 2 се заменя със следното:*

„2. След като директивата влезе в сила, държава-членка, която поради причини от технически характер има съществени проблеми при отварянето на своя пазар за някои ограничени групи на небитови потребители, посочени в член 21, параграф 1, буква б), може да кандидатства за дерогация от това условие, което може да ѝ бъде дадено от Комисията за период, който не надвишава 12 месеца след датата, посочена в член 30, параграф 1. При всички случаи подобна дерогация изтича на датата, посочена в член 21, параграф 1, буква в).“

б) *добавя се следният параграф:*

„2а. Държавите-членки могат да освободят промишлените зони от разпоредбите на глави III, IV, V, VI и VII. Принципът на достъп на трети страни не се засяга от такива освобождавания. Освен това освобождаванията не засягат задачата на обществените разпределителни системи.“

■

(25) Приложение А се изменя, както следва

а) *буква а) се заменя със следното:*

„а) *имат право да сключват договор със своя доставчик на електроенергийни услуги, в който се посочва:*

— *името и адресът на доставчика;*

— *предоставяните услуги, предложените нива на качество на услугите, както и времето за първоначално свързване;*

Сряда, 18 юни 2008 г.

- видовете на предлагани услуги за поддържане;
- средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими тарифи и такси за поддържане;
- срокът на договора, условията за подновяване и прекратяване на услуги и на договора, наличието на право на оттегляне без такса;
- условията на компенсиране и възстановяване на средства, които се прилагат, ако нивата на качество на договорните услуги не се спазват, включително неточно и забавено фактуриране;
- методът за откриване на производства за решаване на спорове в съответствие с буква е);
- информацията относно потребителските права, включително всички горепосочени, ясно съобщени чрез получаваните сметки и на уебсайтовете на електроенергийните предприятия; и
- координатите на компетентния апелативен орган, както и подробностите по отношение на процедурата, която потребителите трябва да следват в случай на спор.

Условията са справедливи и добре известни предварително. При всички случаи информацията, посочена в настоящата буква, ще се предоставя преди сключването или потвърждаването на договора. Когато договори се сключват чрез посредници, тази информация също се предоставя преди сключване на договора;

б) буква б) се заменя със следното:

„б) са получили своевременно известие относно намерение за промяна на договорни условия и са информирани за своето право на оттегляне, когато известието се връчва. Доставчиците на услуги ще уведомяват директно своите абонати за всяко увеличение на таксите в подходящо време не по-късно от един нормален период на фактуриране, след като увеличението влезе в сила, по прозрачен и разбираем начин. Държавите-членки ще създават условия потребителите да са свободни да се оттеглят от договори, ако те не приемат новите условия, съобщени им от техния доставчик на електроенергийни услуги.“

в) буква г) се заменя със следното:

„г) са получили широк набор от начини на плащане, така че потребителите да не бъдат дискриминирани. Всяка разлика в сроковете и в условията отразява разходите за доставчика при различните системи на плащане. Общите условия ще са справедливи и прозрачни. Те ще са формулирани ясно и изчерпателно. Потребителите ще бъдат защитени срещу несправедливи или подвеждащи методи на продажба, включително наложени от търговеца извъндоговорни бариери, например прекомерна договорна документация.“

г) буква е) се заменя със следното:

„е) се ползват от прозрачни и прости процедури, които не са скъпи, за решаване на техни жалби. По-специално, всички потребители ще имат право на предоставяне на услуги и обработка на жалби от своя доставчик на електроенергийни услуги. Тези процедури ще предоставят възможност за уреждане на споровете по справедлив и бърз начин и в рамките на три месеца с предвиждането, където това е оправдано, на система за възстановяване на средства и/или компенсиране. Те ще следват, където е възможно, принципите, изложени в Препоръка 98/257/ЕО (*);

(*) ОВ L 115, 17.4.1998 г., стр. 31.“

д) || добавят се следните букви:

„з) лесно могат да преминат към нов доставчик и имат на разположение данните за потреблението и правото по изрично споразумение и без допълнителни разходи да оставят достъп до тези данни на всяко **оправомощено** предприятие за доставка. Страната, отговаряща за управлението на данните, е длъжна да предостави тези данни на предприятието. Държавите-членки определят формата на данните и процедурата, по която доставчиците и потребителите получават достъп до тях. За тази услуга не може да се начисляват допълнителни разходи на потребителите.

Сряда, 18 юни 2008 г.

- и) биват надлежно информирани за действителното потребление на електроенергия и съответните разходи **поне веднъж на три месеци**. За тази услуга не може да се начисляват допълнителни разходи на потребителите. **Държавите-членки ще гарантират, че инсталирането на интелигентните електромери се извършва при минимални неудобства за потребителите в срок до ... (*) и че това е задължение на компаниите за разпределение или доставка на електроенергия. Националните регулаторни органи ще са отговорни за наблюдението върху процеса на разработване и за установяването на общи стандарти за такива цели. Държавите-членки ще гарантират, че стандартите, с които се установяват минималните изисквания за технически проекти и минималните оперативни изисквания относно електромерите, вземат предвид въпроси на оперативната съвместимост, така че да осигурят максимална полза на минимална цена за потребителите;**
- й) **получават окончателна изравнителна сметка при смяна на доставчика на електроенергия не по-късно от един месец след уведомяване на съответния доставчик.**
- (*) **10 години след влизането в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/54/ЕО относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия].“**

Член 2

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за постигане на съответствие с настоящата директива, не по-късно от ... (*). Те незабавно съобщават на Комисията текстовете на тези разпоредби, като предоставят същевременно таблица на съответствието между разпоредбите и настоящата директива.

Те прилагат тези разпоредби считано от ... (*)

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, обхваната от настоящата директива.

Член 3

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на [...] ден след публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено ||

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

(*) 18 месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива.